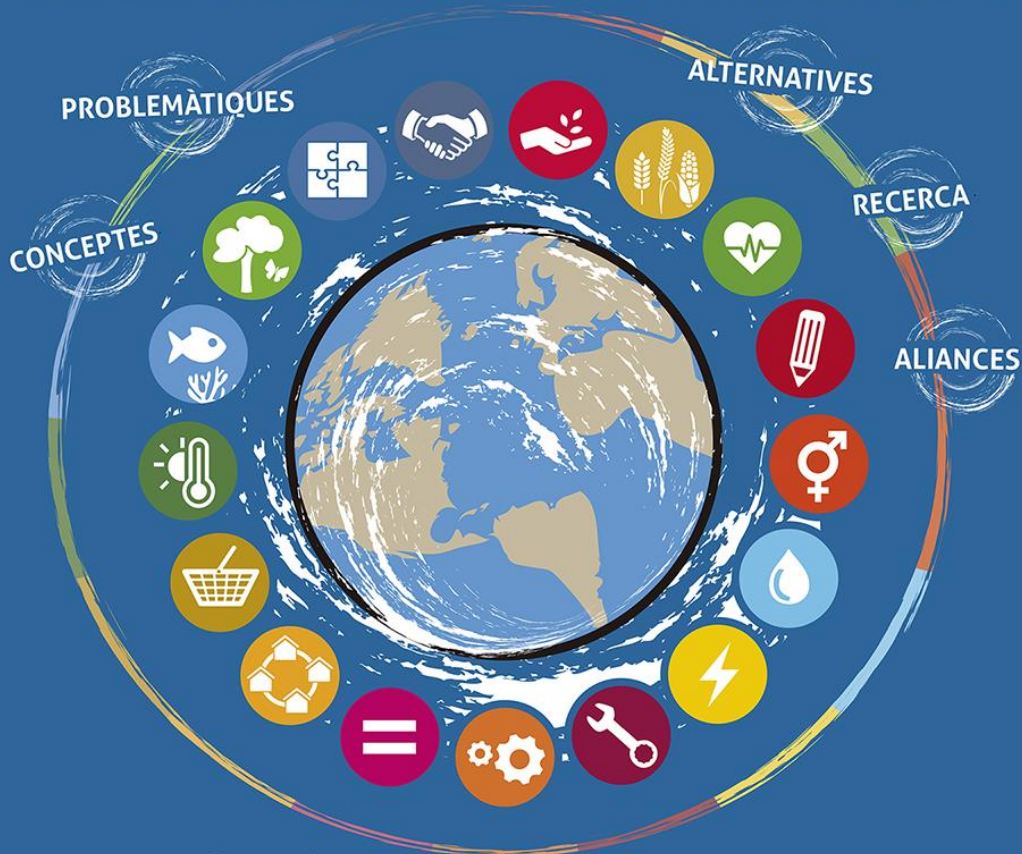

II PREMI PÒSTERS DE SOSTENIBILITAT I DRETS HUMANS

PER A TREBALLS DE GRAU, POSTGRAU I MÀSTER DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

**PRESENTACIÓ DE PÒSTERS
FINS AL 12 DE JULIOL DE 2021**

Consulteu-ne les bases a:
www.solidaritat.ub.edu/premi-posters

Més informació: **Fundació Solidaritat UB** · 93 403 96 12 · solidaritatub@ub.edu

PÒSTERS PREMIATS

Universitat de Barcelona, 9 de novembre de 2021

INTRODUCCIÓ

Aquest dossier recull els treballs premiats al [II Premi de Pòsters de Sostenibilitat i Drets Humans](#) de la Universitat de Barcelona, a què es poden presentar pòsters elaborats per estudiants de Grau, títol de postgrau o Màster que contribueixin a la divulgació de l'[Agenda 2030 de desenvolupament sostenible](#) i la protecció de drets humans.

El Premi, convocat a través de la [Fundació Solidaritat UB](#) i l'[Institut de Desenvolupament Professional](#) (IDP-ICE) de la Universitat de Barcelona, distingeix pòsters que tractin algun dels objectius (ODS) o metes relatius a aquesta agenda.

Els pòsters presentats al Premi, que poden ser d'autoria individual o col·lectiva, han d'haver estat elaborats com a **treball d'assignatures o com a Treball Final**; s'han d'haver avaluat durant el curs 2020-2021 amb una **qualificació igual o superior a l'aprobat**, i han de comptar amb l'**aval del professor o professora** responsable de la matèria.

El Premi s'atorga a tres pòsters en qualsevol de les modalitats següents:

1. **Pòster de conceptes:** presentació de conceptes i marcs teòrics de la pròpia disciplina que contribueixen a la protecció i defensa de drets humans.
2. **Pòster de problemàtiques:** presentació que indaga en les causes de problemàtiques relacionades amb els ODS i manifestades en contextos locals, regionals, internacionals o mundials.
3. **Pòster d'alternatives:** presentació que mostra solucions o iniciatives de transformació impulsades en diferents contextos, per agents públics o privats sense ànim de lucre, per a la resolució de reptes globals.
4. **Pòster de recerca:** presentació d'una recerca desenvolupada des de la UB i que contribueix a algun ODS.
5. **Pòster que il·lustra aliances** de la universitat amb la societat per a la protecció i defensa de drets humans.

A criteri del jurat, també s'atorguen **accèssits o mencions especials**.

El jurat del Premi està format per persones expertes en sostenibilitat i drets humans de la UB, d'administracions públiques i d'entitats privades no lucratives: **Gustavo A. Llorente**, delegat del rector per a la sostenibilitat; **Anabel Rodríguez**, directora de Drets de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona, i **Luca Gervasoni**, president de Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global.

Els **criteris de valoració** que estableixen les bases del Premi són els següents:

- **El rigor** de la informació presentada.
- **La inclusió d'elements gràfics i visuals** que en facilitin la divulgació.
- **La pertinència dels continguts exposats** per a l'assoliment d'Objectius de Desenvolupament Sostenible i la protecció dels drets humans.
- **La il·lustració de les interdependències** entre territoris, persones i medi, així com de les dinàmiques de poder que afecten l'accés als recursos i la governança.

PREMIS I MENCIONS ESPECIALS

En la segona edició del Premi, el jurat ha seleccionat tres pòsters guanyadors i quatre mencions especials. En total, s'han premiat 16 estudiants i 5 docents de 3 facultats.

El Premi s'ha atorgat als pòsters:

Theoretical development of a smart sustainable food packaging

elaborat per Irene Valle Castiñeiras
amb la tutoria de Maria Antònia Busquets i Viñas
del Grau de Ciència i Tecnologia dels Aliments
de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació

Graphene: The filter of the future

elaborat per Iqra Rashid, Shahadev Rodríguez Miguel, Raquel Rodríguez Rodríguez i Nimra Saleem
en una assignatura de Jordi Díaz Marcos
del Grau de Química de la Facultat de Química

Dietistes-nutricionistes per a tothom

elaborat per Maria Carmona Bach, M. Antònia Roig Muñoz i Laura Torres Arqué
en una assignatura d'Andreu Farran Codina
del Grau de Nutrició Humana i Dietètica
de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació

Les mencions especials s'han atorgat als pòsters:

La nostra dieta deixa empremta

elaborat per Iqram El Aghzaoui El Ghazi i Denisa Semida Aneculaesei
en una assignatura d'Andreu Farran Codina
del Grau de Nutrició Humana i Dietètica
de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació

Identificació i caracterització dels principals residus plàstics en l'alta muntanya

elaborat per Joaquim Serra Rada
amb la tutoria de Mònica Martínez López
del Màster de Química de Materials Aplicada de la Facultat de Química

La salut en dones grans: canvis físics, afectius i relacionals

elaborat per Natalia Bañó González i Sílvia Martínez Gámez
amb la tutoria de Maria Honrubia Pérez
del Grau d'Infermeria de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut

És sostenible el consum de fruites i verdures que fem?

elaborat per Mireia Coll-Vinent Ollé, Lola Forn Codina i Joana López Rull
en una assignatura d'Andreu Farran Codina
del Grau de Nutrició Humana i Dietètica
de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació

VEREDICTE DEL JURAT

El jurat del II Premi de Pòsters de Sostenibilitat i Drets Humans, convocat per la Universitat de Barcelona, es reuneix el 14 de setembre de 2021 per deliberar sobre els pòsters presentats.

Després de la valoració, el jurat acorda guardonar tres pòsters: *Theoretical development of a smart sustainable food packaging*, *Graphene: The filter of the future* i *Dietistes-nutricionistes per a tothom*.

El pòster ***Theoretical development of a smart sustainable food packaging*** documenta el desenvolupament d'un envàs alimentari que permet substituir el plàstic emprat en l'embalatge d'aliments i eliminar l'excés de fluorur i patògens en l'aigua per al consum humà. L'ha elaborat Irene Valle Castiñeiras, estudiant del grau de Ciència i Tecnologia dels Aliments, i contribueix especialment a l'objectiu de desenvolupament sostenible (ODS) número 12 de l'Agenda 2030, sobre producció i consum responsables.

El jurat considera que l'estudiant presenta un tema punyent a partir d'una informació consistent i una recerca rigorosa, que no es limita a la descripció de la problemàtica, sinó que l'analitza i planteja una proposta per fer-hi front. En aquest sentit, el jurat elogia l'exposició d'una solució molt concreta, abordada de manera interdisciplinària, que a més dona resposta a l'eliminació de patògens transmesos per l'aigua.

El pòster ***Graphene: The filter of the future*** avalua l'ús del grafè com a filtre per retenir els contaminants de l'aigua a escala nanomètrica i, així, purificar-la de partícules que poden ser perilloses per a la salut humana. L'han elaborat Iqra Rashid, Shahadev Rodríguez Miguel, Raquel Rodríguez Rodríguez i Nimra Saleem, estudiants del grau de Química.

El jurat subratlla que el grup d'estudiants tracta un tema molt actual des d'una òptica innovadora i amb una presentació nítida i ben estructurada, i afegeix que no es limita a descriure el problema, sinó que hi aporta una solució, considerant-ne també els costos econòmics. Tot plegat fa que els continguts del pòster siguin molt pertinents a l'hora d'assolir l'ODS 6 de l'Agenda 2030, que busca fer realitat el dret d'accés a l'aigua neta arreu del món i enfronta l'adveniment de malalties pel consum d'aigua contaminada, algunes de les quals poden arribar a ser letals.

El pòster ***Dietistes-nutricionistes per a tothom*** argumenta la necessitat d'incorporar professionals de la dietètica i la nutrició al sistema sanitari públic de l'Estat espanyol. Les autores del pòster es basen en dades descriptives de la situació nutricional de la població espanyola (el 40 % dels infants i el 55 % dels adults tenen obesitat o sobrepès, i el 40 % de les morts anuals són causades per factors dietètics) i enumeren l'impacte d'incorporar dietistes-nutricionistes a la sanitat pública, incloent-hi l'estalvi econòmic. L'han elaborat Maria Carmona Bach, Maria Antònia Roig Muñoz i Laura Torres Arqué, estudiants del grau de Nutrició Humana i Dietètica.

El jurat ressalta l'interès i la rellevància de la proposta pel dret a la salut i la vinculació de la informació presentada amb els ODS 2 i 3; en concret, amb les metes dedicades a assegurar l'accés a una alimentació sana, nutritiva i suficient, posar fi a totes les formes de malnutrició, i reduir en un terç la mortalitat prematura per malalties no transmissibles. Així mateix, el jurat aprecia la inclusió d'elements gràfics que faciliten la divulgació dels continguts i la visió transformadora de les autores a l'hora d'il·lustrar l'aliança entre universitat i societat.

El jurat acorda destacar amb una menció especial, sense dotació econòmica, els pòsters següents:

La nostra dieta deixa empremta, d'Iqram El Aghzaoui El Ghazi i Denisa Semida Aneculaesei, estudiants del grau de Nutrició Humana i Dietètica, que estudia l'impacte de la dieta en el medi ambient. El jurat subratlla la pertinència del tema i de la informació escollida, en línia amb l'ODS 12, sobre consum responsable, i destaca l'organització atractiva dels continguts, que permet transmetre un missatge clar.

Identificació i caracterització dels principals residus plàstics en l'alta muntanya. ACV de 'packagings' emprats en activitats d'alta muntanya, de Joaquim Serra Rada, estudiant del màster de Química de Materials Aplicada, que analitza el cicle de vida de recipients per menjar emprats en activitats d'alta muntanya en el marc del projecte PLASTICOPYR, el qual busca reduir la contaminació per plàstic a la muntanya per evitar que arribi fins al mar. El jurat subratlla la dedicació en recerca que traspua el pòster, l'interès del tema a l'hora de fer treball de conscienciació, el rigor dels continguts i la il·lustració de la interdependència entre les persones i el medi, en línia amb els ODS 14 i 15, que promouen l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i marins.

La salut en dones grans: canvis físics, afectius i relacionals. Intervenció ApS online, de Natalia Bañó González i Sílvia Martínez Gámez, estudiants del grau d'Infermeria, que mostra una recerca bibliogràfica sobre la salut sexual de les dones grans i, així, tracta una meta compartida pels ODS 3 i 5: garantir l'accés als serveis de salut sexual. El jurat subratlla la projecció i l'impacte potencial del tema en el reconeixement dels drets de les dones, l'abordatge del dret a la salut des d'un punt de vista socioeducatiu (amb la voluntat de combatre desinformació, tabús, mites i estereotips) i l'aportació de fonts d'informació contrastades sobre la matèria per facilitar-ne l'aprofundiment.

És sostenible el consum de fruites i verdures que fem?, de Mireia Coll-Vinent Ollé, Lola Forn Codina i Joana López Rull, estudiants del grau de Nutrició Humana i Dietètica, que posa en relleu l'impacte ambiental que pot tenir un determinat consum de fruites i hortalisses, d'acord amb el tipus de cultiu, l'envasament, el transport i el malbaratament alimentari. El jurat subratlla la pertinència i rellevància dels continguts exposats per assolir l'ODS 12, la claredat i estructura del missatge, i la il·lustració de la interdependència entre les persones i el medi.

Theoretical development of a smart sustainable food packaging

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Valle Castiñeiras, Irene

Department of Nutrition and Food Science and Technology, Torribera Food Campus, Faculty of Pharmacy and Food Sciences, University of Barcelona, 08921, Spain.

Campus de l'Alimentació
Universitat de Barcelona

INTRODUCTION

Environmental concern

Presence of **plastic** in food packaging. 1950s humans have produced about **8,300 million metric tons** of plastic from which only **9%** of that plastic waste has been **recycled** and **12%** has been **incinerated**.

Plasticizers

Provide the necessary workability to biopolymers such as chitosan.

Nanoparticles

Can overcome some of the drawbacks associated to biopolymers such as robustness and flexibility.

ALTERNATIVE Bioplastics (Chitosan)

OBJECTIVE

This study is aimed to develop a theoretical smart sustainable food packaging to substitute the plastic used in food containers and thus overcoming the concern of society for the consequences involved in the excessive use of this material.

RESULTS

Matrix: CHITOSAN

Biodegradable

Second most abundant biomaterial that we can find on the earth.

Ecofriendly chitosan production

Biological

Microwave

Deep eutectics solvents (DES)

Plasticizer: GLYCEROL

Main by-product of biodiesel production: **Environmental problem**
20% GLY: Flexible chitosan film with good mechanical properties.

Nanoparticles:

Ecofriendly process

AgNps

Broad spectrum antimicrobial properties.

Commission Regulation (EU) No 10/2011

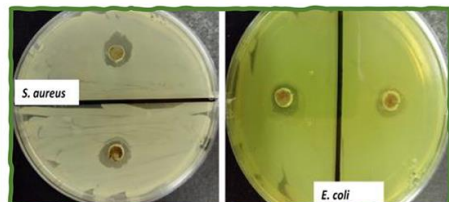
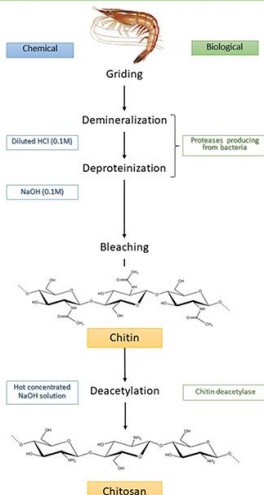
Chitosan suitable polymeric matrix for AgNP capping.

AgMgOnHaP@CSn

Nano-absorbent: Removes fluoride and pathogens from contaminated drinking water resources.
Published in October of 2020

Table 1. A selection of studies for biosynthesis of Ag nanoparticles

Reference	AgNP source
(Ahmad and Sharma, 2012)	Ananas comosus (Pineapple)
(Konwarha et al. 2011)	Citrus sinensis (Orange) peel
(Basavegowda et al. 2013)	Citrus unshiu (Mandarin) peel
(Njagi et al. 2010)	Sorghum spp. (Bran powder)
(Dubey et al. 2010)	Tanacetum vulgare (Tansy fruit)
(Ankamwar et al. 2005)	Emblca officinalis (Indian Gooseberry)
(Kannan et al. 2013)	Codium capitatum (Seaweed)
Castro et al. 2013)	Syngira insignis (Green alga)
(Raeshkumar et al. 2012)	Padina tetrastromatica (Brown seaweed)

DISCUSSION

Solution for the current demand of food industries and society for a change in packaging.

This packaging could be useful in places where water is not in good conditions, **highly fluoridated** or with a certain number of **pathogens** in it. Removal of waterborne pathogens is one of the **main problems** related with the provision of drinking water in the world.

Graphene: The filter of the future

IQRA RASHID, NIMRA SALEEM, RAQUEL RODRÍGUEZ,

SHAHDEV RODRÍGUEZ

University of Barcelona

SDG : 6

Clean water and sanitation is one of the objectives of the SDG. The goals consist in “Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all”^[1]

- The access to clean water in some places is a really difficult thing.
- Drinking contaminated water can result in many diseases, some of them can become lethal.

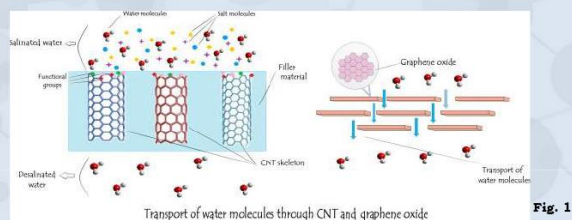
How nano is applied

Acting in nanoscale

Water contains very small particles that can be dangerous to human health, to purify water we should work at the nanoscale.

With nanotechnology we can create filters to retain these pollutants.

Nowadays, it is possible to use different substances as a filter that acts in the nanoscale. The best options is to use graphene, and other allotropes, as a filter (Fig. 1).

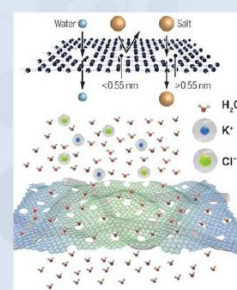

Product/solution

Graphene as a filtre

Graphene is formed by carbon in a hexagonal shape. This hexagonal shape presents an internal cavity, water molecules can go through this cavity due to its small size, but macromolecules can't and remain retained. On the other hand, other chemical species necessary for drinkable water can pass through graphene like K^+ , F^- or Cl^- (Fig. 2).

However, there are other pollutants like heavy metals that can't be filtered using only graphene due to its size. In this case it is necessary to use a combination of graphene with other substrates. Using the combination of graphene with, for example, Zeolite, we can remove As^[2]. With TiO_2 as substrate, we can eliminate E. Coli^[3]. Using ferrocene as precursor the removing of both heavy metals and E. Coli is possible^[4].

Marketing strategy

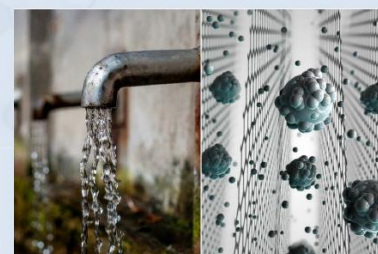
Cost:

Cost of graphene depends on the place but, approximately, graphene costs 40 \$/g^[5]. Depending on the pollutants in water, we may use other substrates, so the prices would go up or down consequently.

Marketing:

“Get clean water with nanotechnology”

With our innovative filters, clean water will be accessible to everyone.

Bibliography

[1] <https://sdgs.un.org/goals/goal6>

[2] L. Joseph, B. M. Jun, J. R. V. Flora, C. M. Park, Y. Yoon, Removal of heavy metals from water sources in the developing world using low-cost materials: A review. *Chemosphere*. 229 (2019), pp. 142–159.

[3] A. Wanag et al., Antibacterial properties of TiO_2 modified with reduced graphene oxide. *Ecotoxicology and Environmental Safety*. 147, 788–793 (2018).

[4] S. Bolisetty, M. Peydayesh, R. Mezzenga, Sustainable technologies for water purification from heavy metals: review and analysis. *Chemical Society Reviews*. 48 (2019), pp. 463–487

[5] <https://www.graphenea.com/>

Dietistes-Nutricionistes per a tothom

Introducció del Dietista-Nutricionista a la Sanitat Pública

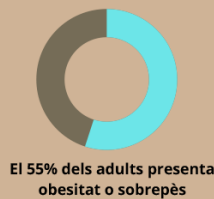
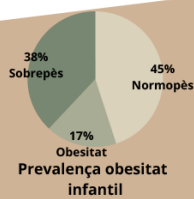
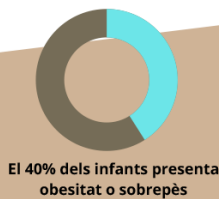
El DN està considerat personal sanitari segons la **Llei 44/2003 d'Ordenació de les Professions Sanitàries**.
Espanya és l'únic país de la UE que no compta amb DN al sistema sanitari a la majoria de les CCAA.

ODS relacionats:

Accès a alimentació sana + nutritiva + suficient per posar fi a la malnutrició.
Reduir la mortalitat per malalties no transmissibles.

Situació nutricional de la població espanyola:

7 de 10 càncers són evitables amb un estil de vida saludable

El 40% de les morts anuals venen causades per factors dietètics

Per què és tan important la introducció del DN al Sistema Sanitari?

1

Beneficis de la introducció del DN a la sanitat pública:

1. Reducció de la despesa hospitalària
2. Disminució de la incidència de malalties cròniques com DM2, MCV .
3. Educació nutricional a l'abast de tothom.
4. Millora de l'atenció sanitària integrada
5. Possible disminució de l'impacte ambiental de la alimentació a causa de l'educació nutricional

Segons l'OMS sis dels deu riscos que perjudiquen la salut estan relacionats amb l'alimentació.

Exemples d'estalvis:

2

- Menor inversió en formacions sobre nutrició a professionals no D-N.
- Menys dies d'hospitalització.
- Disminució de patologies que es poden prevenir amb l'alimentació

Estalvi d'entre **1.433 i 3.105€** per pacient

Estalvi de **33.044€** per 100.000 habitants

Model alternatiu bastat en salut pública:

Reduint un 1% de l'IMC per qualsevol adult al Regne Unit obtenim un/a:

- Reducció de 175.000 casos de diabetis
- Reducció de 122.000 casos de malaltia coronària
- Reducció de 32.000 casos de càncer
- Guany de 3.000 anys de vida

→ **GRAN IMPACTE SOBRE SALUT PÚBLICA**

Lluitem per una població amb millor nutrició i posem fi a la malnutrició

Maria Carmona - M. Antònia Roig - Laura Torres

LA NOSTRA DIETA DEIXA EMPRENTA

La dieta es defineix com el patró d'ingesta d'aliments sòlids o líquids que segueix una persona. Mentre que l'impacte ambiental es defineix com a qualsevol canvi positiu o negatiu en l'ambient.

Principals factors de la dieta influents en el medi ambient?

Emissió de CO2 per la producció, processament i transport.

Esgotament dels recursos naturals

Conrea els teus propis productes
No malgastar menjar!
Reciclar productes alimentaris que són òptims per ingerir

Compra productes locals
Prepara els menjars a casa

Dieta mediterrània
CONSUM:
Productes vegetals
AOVE
(Oli d'oliva verge extra)

EVITAR CONSUM
X Olis refinats i processats
X Consum peix en perill d'extinció

OBJECTIUS DEL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Avançar cap a una alimentació **SALUDABLE** i **SOSTENIBLE**, que contribueixi a mitigar la pobresa i a la transició cap a economies verdes i baixes emissions de diòxid de carboni.

**L'equilibri entre el nostre benestar i el del medi ambient
ÉS POSSIBLE!**

Identificació i caracterització dels principals residus plàstics en l'alta muntanya. ACV de *packagings* emprats en activitats d'alta muntanya.

Alumne: Joaquim Serra Rada   Tutora: Dra. Mònica Martínez López
Màster de Química de Materials Aplicada (Universitat de Barcelona)

RESUM

Els residus plàstics al medi ambient, són un dels principals problemes mediambientals que té la societat actual.

La majoria de les accions de conscienciació ciutadana sobre la contaminació per plàstics estan centrades en mars i oceans.

El 80% dels plàstics que es troben als mars i oceans provenen de medis terrestres^[1].

L'eliminació o reducció dels residus deguts al turisme a la muntanya, que contamina els rius, ajudarà a cuidar i millorar els diferents ecosistemes del medi ambient.

[1]: W. C. Li, et al., "Plastic waste in the marine environment: A review of sources, occurrence and effects," *Sci. Total Environ.*, vol. 566-567, pp. 333-349, 2016

INTRODUCCIÓ

El projecte **PLASTICOPYR** es basa en la reducció de la contaminació per plàstic a la muntanya per evitar el seu transport fins al mar.

Les zones d'estudi del projecte són:

Un augment de la conscienciació ciutadana podria contribuir a aquesta reducció.

METODOLOGIA

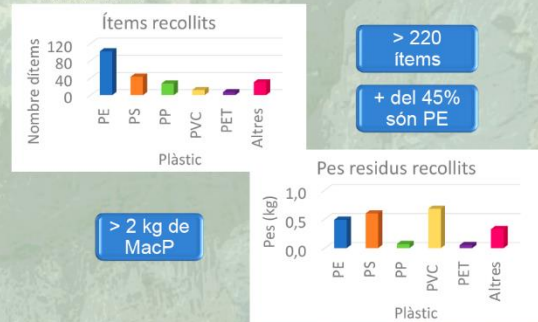
Per dissenyar les accions de conscienciació cal identificar els principals problemes a fer front, mitjançant enquestes, caracterització dels residus i adequar les activitats al públic.

RESULTATS

Principals residus macroplàstics (MacP):

• 6 àrees de pressa de mostra. Superfície total: 7.200 m².

- Hi ha un residu plàstic cada 29 m².
- El 0,68% de la superfície de l'àrea mostrejada és ocupada per residus plàstics.
- Hi ha 1 gram de residus plàstics cada 3,22 m².

Anàlisi de cycle de vida (ACV) recipients per menjar:

- Principal impacte mediambiental a l'extracció de matèria primera (MP) i al final de vida (EoL).
- Utilitzar MP reciclada disminueix l'impacte.
- Reutilitzar és la millor opció de final de vida.
- El recipient amb menor impacte és el de cartró.
- Per igualar aquest impacte s'hauria de reutilitzar:

Recipient	Energia 1 ús (MJ)	Petjada CO ₂ 1 ús (kg CO ₂)	Cops mínims a reutilitzar
Cartró (1)	1,30	0,04	-
PET + PS (2)	2,61	0,11	3
PP (3)	3,02	0,12	3-4
Alumini + Cartró (4)	2,53	0,14	3-4

CONCLUSIONS

- Calen activitats de conscienciació per reduir la presència de residus plàstics als ecosistemes.
- A l'augmentar el % de MP reciclada decreix l'impacte mediambiental
- La millor opció de l'EoL és la reutilització, tant en energia com en petjada de CO₂.
- El recipient amb menor impacte és el de cartró.
- El recipients s'haurien de reutilitzar 3-4 vegades per tenir el mateix impacte que el de cartró.

Aquest treball ha estat parcialment finançat pel projecte **PLASTICOPYR** (Ref: EFA340/19) 65% co-financiat per the European Regional Development Fund (ERDF) through the Interreg V-A Spain-France-Andorra programme (POCTEFA 2014-2020)

ODS del projecte.

LA SALUT EN DONES GRANS: CANVIS FÍSICS, AFECTIUS I RELACIONALS. INTERVENCIÓ ApS ONLINE.

NATALIA BAÑÓ GONZÁLEZ I SILVIA MARTÍNEZ GÁMEZ
MODALITAT D'APRENTATGE I SERVEI

INTRODUCCIÓ

- La sexualitat en la vellesa femenina continua sent un tema oblidat i ple de mites.
- Es troba un excés d'informació errònia sobre la matèria.
- L'estereotip sexual emmarca les dones majors com a éssers asexuals.
- L'assistència sanitària és insuficient en aquest àmbit.
- El cos de la dona experimenta una sèrie de canvis, moltes vegades desconeguts, que modifiquen la seva salut sexual.
- S'ha enfocat el treball des de dues modalitats, l'aprenentatge i servei i la recerca bibliogràfica.

METODOLOGIA

RECERCA BIBLIOGRÀFICA

CRITERIS D'INCLUSIÓ I D'EXCLUSIÓ

- ✗ Disfunció sexual
- ✗ Patologies sexuals
- ✗ Articles incomplets
- ✗ >10 anys
- ✗ Articles d'opinió
- ✓ Sexualitat dones > 65 anys
- ✓ Català, castellà, anglès, portuguès
- ✓ < 10 anys

INTERVENCIÓ EN ELS TALLERS ONLINE

RESULTATS

Taula 1: Articles de la recerca bibliogràfica

<i>Sexuality and the older woman.</i> Penry Trenayne, Wendy Norton 2017	<i>Exploring sexual behaviors and health communication among older women.</i> Caroline D. Heather H., Leigh E. Joannin V., Kelly L., Maria G. Matthew L. 2017	<i>El secreto mejor guardado: la sexualidad en mujeres mayores.</i> Anna Treixas, Bàrbara Luque 2008
<i>Changes, changes? Women's experience of sexuality in later life.</i> John DeLamater, Erica R. Koepsel, Taylor Johnson 2019	<i>The dialogic educational pathway as a strategy of care with elderly women in sexuality.</i> Daisy Maria M., Cèlia Maria G., Ieda H., Ivonele Teresinha S., Vanessa Denardi A. 2018	<i>Personas mayores y sexualidad. Relatos y experiencias del taller: 'con la sexualidad nunca se baja el telón.'</i> Nicolle Mazzucchelli, Astrid Arévalo 2019
<i>Older woman and sexuality- Are we still just talking luber?</i> Lyba Spring 2014	<i>Sexualidad femenina en la tercera edad.</i> Ana M. Cerquera, Karen M. López, Yoelby P. Núñez, Edily A. Porras 2013	<i>Percepción de la menopausia y sexualidad en mujeres adultas mayores en dos hospitales universitarios de Bogotá, Colombia.</i> Angela Johanna V., Elman Hackson L., Marcos Fidel C., Olga Isabel R., Mónica Esther Z., Mercedes P. 2016
<i>Factors influencing young adults' attitudes and knowledge of late-life sexuality among older women.</i> Rebecca Allen, Kathryn N., Petro, Laura L., Phillips, 2009	<i>Salud, sexo y comportamiento sexual: la esperanza de vida sexual activa.</i> Ana Faus Bertomeu 2019	<i>Sexualidad en el adulto mayor: conductas y mitos. Revisión de la literatura.</i> Hugo López, Mauricio Medina, Paula Hernández, José Miguel Silva 2018
<i>Sexual well-being in older women: the relevance of sexual excitation and sexual inhibition.</i> Suzanne Bell, Elke D. Reissing 2017	<i>Sexualidad en las mujeres mayores.</i> Marta Fernández, María N. Gavira, Francisca Muñoz, Isabel Miquel, Elisabeth Coll, Manuel E. Fuentes 2006	<i>La fisiopatología del trastorno del deseo sexual en el climaterio.</i> Franklin José Espita De La Hoz 2018
<i>Sexual well-being of older men and women.</i> Pablo Santos Iglesias, Sandra E. Bjers, Moglia Ronald 2016	<i>Función sexual femenina y factores relacionados.</i> Vanessa Ariles, M.Dolores Gutiérrez, José Sanfeliu 2006	<i>Menopausia</i> Rafael Arley Hernández 2017

OBJECTIUS

Objectius generals

- Conèixer els canvis **biològics, psicològics i socials** que pateixen les dones grans.
- Valorar les **necessitats** especials d'atenció i de suport integral.

Objectius específics

- Informar i educar sobre els canvis en el període **postmenopàusic**.
- Eliminar tabús.
- Generar **coneixement** sobre hàbits saludables.
- Crear un **espai segur i confidencial**.

DISCUSSIÓ

CONCLUSIONS

- Prioritat d'implementar programes educatius per facilitar la comunicació entre els professionals sanitaris i les dones grans, establint una relació horitzontal.
- ✗ Necessitat d'abolir mites i informacions errònies.
- El paper d'infermeria resulta clau en la promoció i prevenció de la salut sexual.

BIBLIOGRAFIA

1. Trenayne P, Norton W. Sexuality and the older woman. EBSCOhost. [Internet]. 2017 [Consultat el 20 de gener de 2021];26(14): 819-824. Disponible en: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=c8d3b514-e596-4cb7-b6ae-a176cb3655ed%40pdv-v-sessmg1>
2. José F, De E. & Hoz, L. Artículo de revisión Fisiopatología del trastorno del deseo sexual en el climaterio. Rev.Méd.Risardala [Internet]. 2018 [Consultat el 31 de gener de 2021];23(1):58-60. Disponible en: <http://www.scielo.org.co/pdf/rmri/v24n1/v24n1a10.pdf>
3. DeLamater J, Koepsel ER, Johnson T. Changes, changes? Women's experience of sexuality in later life. Sex Relatsh Ther [Internet]. 2019 [Consultat el 19 de gener de 2021];34(2):211-227. Disponible en: <https://www.tandfonline.com/sire.uib.edu/doi/pdf/10.1080/14681994.2017.1412419?ne>

ÉS SOSTENIBLE EL CONSUM DE FRUITES I VERDURES QUE FEM?

Les fruites i hortalisses formen el grup d'aliments amb menor contribució a la petjada de carboni i al mateix temps es considera que el seu consum és imprescindible per a una dieta saludable. Aquests dos fets s'usen com a excusa per tenir via lliure per comprar qualsevol d'aquests productes, sigui la temporada que sigui i vingui d'on vingui, sense tenir en compte el seu impacte en el medi ambient.

Hem de comprar productes de proximitat? O és millor comprar productes ecològics encara que vinguin de lluny? Com podem seguir consumint bones quantitats de fruites i hortalisses reduint l'impacte ambiental?

Petjada del carboni

Què és?

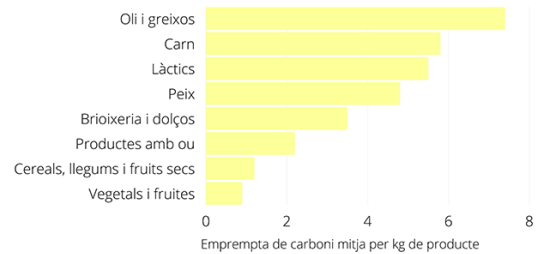
Indicador ambiental que reflexa la totalitat de gasos d'efecte hivernacle (GEI) emesos tant de manera directa com indirecta.

Quins factors hi contribueixen?

105,7Kg
fruita i hortalisses
consumits
persona/any

95 kg
CO2/persona/any

Implicació del transport:

Importar d'altres regions d'Espanya genera un 8% més d'emissions que fer-ho des d'altres països d'europa

Implicació del cultiu

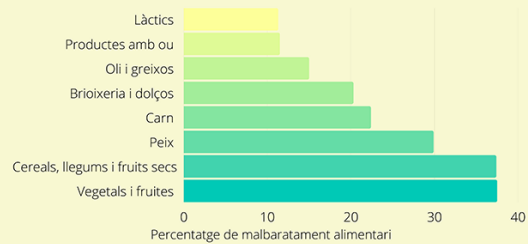
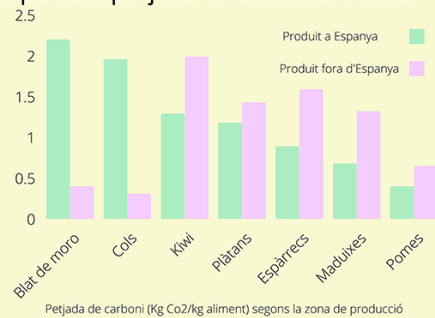
La major part de les emissions provenen de l'ús de fertilitzants i d'adaptar la producció d'aliments no autòctons. Per això certs aliments presenten una menor emissió si es transporten des de fora que no pas si es cultiven a Espanya.

Malbaratament

Les fruites i hortalisses presenten una de les majors pèrdues alimentaries, al voltant del **40%** dins d'aquest grup. Reduir el malbaratament implicaria disminuir el 40% de les emissions produïdes en la producció, transport i processat d'aquest d'aquests aliments que acabaran a la brossa.

Comparació petjada en diferents fruites:

Què podem fer nosaltres?

..... Mireia Coll-Vinent, Lola Forn, Joana López .....